

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2008 m. balandžio 25 d.

Eina nuo 1988 m.

Nr. 16 (798)

spalio 28 d.

Balandžio 19 d. Kaune, Vytauto Didžiojo universiteto salėje, įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XV suvažiavimas. Šis renginys, vainikuojantis sąjungos dvejų metų veiklą, vyko dalykiškoje ir iškilmingoje aplinkoje. LPKTS skyrių vėliavų įnešimas, „Tautiškos giesmės“ skambėjimas, Laisvės kovotojų ir Anapilin išejuojančių pagerbimas tylos minute, gėlių išnešimo prie Lais-

vės paminklo, Nežinomo kareivio kapo ir į Petrašiūnų „Tautos kančią“ memorialą ceremonija suteikė rimties, prasmės ir darbingumo. Kunigo, buvusio Lietuvos kariuomenės karo kapeliono, ats. mjr. Alfonso Buloto perskaityti maldos žodžiai įprasmino suvažiavimo dvišių. „Tik su šaknimis išrauta

sudžiūsta pikta žolė, tik kryptį pakeitus galima keliauti per gyvenimą. Esminei laimei reikia esminio posūkio. Negalima kvailio statyti prie vairo, negalima budeliui duoti laisvę, negalima Dievo vietoje statyti šetono“, – tokie pamokantys kunigo pasakyti žodžiai pakvietė pamastytį apie šių dienų aktualijas.

LPKTS XV suvažiavimo dalyviai ir svečiai

Jolitos Navickienės nuotraukos

Liustracijos vadovas nenori šaudyti „žvirblių iš patrankų“

Praėjusių savaitę Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas pagaliau paskyrė naujają Liustracijos komisijos vadovą – 66 metų teisės specialistą, Mykolo Romerio universiteto Administracinių teisės ir proceso katedros vedėją docentą Algimantą Urmoną. Pagaliau Liustracijos komisija yra visiškai sukomplicuota, pilnos sudėties ir galėtų pratesti nutrūkuoti darbą.

Nors, tiesą pasakius, vargu ar galima iš viso teigti, kad Lietuvoje kada nors vyko tikras liustracijos procesas. Paklausus bet kurio buvusio tremtinio gausi tiesų atsakymą: iki šiol nė vienam kagėbistui Lietuvoje už jo darbelius „né plaukelis nuo galvos nenukrito“.

Komisija dirbs pagal senąjį liustracijos įstatymą, taigi vi suomeniniai pagrindais, jos

narių laisvalaikiu, „pavogus“ laisvą valandėlę iš jų tiesioginio darbo ar asmeninio laiko. Nors buvo tikimasi, kad šios kadencijos Seimas vis tiks susitarkys su Prezidento vetuotu vienu iš liustracijos įstatymu, kuris numato ir minimos komisijos statuso pakeitimą iš visuomeninės į valstybinę, tačiau po to, kai naujasis Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas atvirai pareiškė, kad šis Seimas gal ir susitarkys su pagrindiniai 20 šalių svarbiausių klausimų, nebelieka vilties, jog iki liustracijos pabaigos bus priimtas reikalinių įstatymas. Liustracija Lietuvoje baigiasi po metų. Ne bent Seimas nutartų atskiru įstatymu šį procesą prateisti. O galėtų. Bent jau kaip futbolo varžybose, kai iškilus nesklandumas žaidimas sustabdomas. Tada tariamasi, tvarko-

masi, baudžiama, keičiami žaidejai, ir žaidimas tēsiamas toliau. Kai pagalvoji, kiek kartą Liustracijos komisija, ypač VSD departamento, buvo vienaip ar kitaip stabdoma, tai realusios veiklos laikas, sekant futbolo taisyklų logika, turėtų būti dar padvigubintas. Tikimybė, kad politikai apie tai pagalvos, labai menka. Beveik niekinė. Todėl jau dabar galima drąsiai teigti, kad liustracijos Lietuvoje nebuvo ir nebebus. Taip manyti verčia ir dabartinės Liustracijos komisijos naujai iškeptas vadovas. Jo kandidatūrą pasiūlė Valstybės saugumo departamentas, kurio vadovas Povilas Malauskas išsusiklosčiusių krizinę padėti, po to, kai ši postą apleido Dalia Kuodytė, pasižiūrėjo konkretiai ir, tiesą pasakius, visiškai formaliai.

(keliamo į 2 psl.)

Suvažiavimo pradžią paskelbė LPKTS pirmininkas Antanas Lukša ir suteikė žodį atvykusiems pasveikinti svečiams.

Seimo narys, Tėvynės Sąjungos pirmininkas Andrius Kubilius: „Lietuvoje yra daug dalykų, mums keliančių susirūpinimą, tačiau vien kalbomis jų nepašalinsime. Reikia dirbti“. A. Kubilius pasidžiaugė, jog pavyko kai ko pasiekti Europos Sąjungos institucijoje. Vienas aspektų, ypač vertinamas, kad dešiniųjų jėgų keliamas klausimas dėl stalinizmo nusikaltimų pradėtas svarstyti ir Briuselyje. „I atėitį galime žvelgti su viltimi, nes mes – ne vieni, su mumis

ES ir NATO, – sakė A. Kubilius. – Mūsų laukia dideli iššūkiai, artėjantys Seimo rinkimai, vyksiantys nelengvu metu – ekonominių ir socialinių iššūkių Lietuvai metu. Ekonominė situacija valdant socialdemokratams yra tokia, kad turime suvokti – esame gilių ekonominių sukrėtimų išvakarėse. Bet žinau iš 18 metų nepriklausomybės partysties: kai Lietuvoje gyvenimas lengvesnis, ekonomika auga sparčiai, tada Lietuvą gali valdyti „gelbėtojai“. Kai ateina sunkmetis, tada problemas spręsti imasi Tėvynės sąjunga ir buvę politiniai kaliniai bei tremtiniai. Susijungus, bendromis pastangomis padaryta nemažai, kartu teks dirbti ir ateityje.

(keliamo į 3 psl.)

Antanas Lukša vėl išrinktas LPKTS pirmininku

Lukiškių aikštėje iškils „Laisvės“ paminklas

Nuo balandžio 9 d. Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje, pradėti eksponuoti atviro Lukiškių aikštės ir simbolio „Laisvė“ sukūrimo architektūrinio-meninio projekto konkurso darbai. Norė dalyvauti Lukiškių aikštės atnaujinimo konkurse pareiškė 89 asmenys. Konkursui buvo pateiktai 27 projektai, tačiau du iš jų neatitiko konkurso sąlygų, todėl buvo atmeti. Tad muziejuje eksponuojami 25 projektai. Iš jų bus atrinkti septyni geriausieji, o vėliau paskelbtas nugalėtojas.

Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai yra vieni aktyviausių piliecių, reikalavusių Lukiškių aikštėje pastatyti „Laisvės“ paminklą, skirtą jamžinti visų kartų kovotojų už Lietuvos laisvę atminimą. Todėl dabar, kai vyksta baimingieji ir, beje, sprendžiamieji darbai, reikia aktyviai

įsitraukti į šį procesą. Kiekvienas laisvai gali susipažinti su projektais Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje, ir pareikšti savo nuomonę. Juolab kad Vilniaus miesto valdžia balandžio pabaigoje planuoja surengti viešą projektų svarstymai, kurio metu savo nuomonę apie būsimą simbolį „Laisvė“ ir atnaujintą Lukiškių aikštę galės išsakyti visi norintieji. I gyventojų nuomonę žadama atsižvelgti, tačiau konkurso nugalėtojų išrinks savivaldybės sudaryta vertinimo komisija. Ji vertins ne tik pačios skulptūros, bet ir visos aikštės sutvarkymo projektą. Minimoje komisijoje yra ir LPKTS atstovas, Seimo narys P. Jakučionis.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga jau prieš daugelį metų yra pareiškusi oficialiai savo viziją, kaip turėtų atrodyti Lukiškių aikštė.

(keliamo į 3 psl.)

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos XV suvažiavimo rezoliucijos

Dėl jaunimo patriotiškumo ir pilietiškumo ugdymo

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos XV suvažiavimas sveikina Krašto apsaugos ir Švietimo ir mokslo ministerijų bei Lietuvos šaulių sajungos vadovus, pasirašius bendradarbiavimo sutartį dėl vaikų ir jaunimo patriotiškumo ir tautiškumo ugdymo.

Suvažiavimo dalyviai pažymi, kad Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga, kaip ir Sutarties dalyviai, teikia didelę reikšmę jaunimo skatinimui aktyviai domėti Lietuvos valstybės gynimo ir nacionalinio saugumo klausimais, pilietiškumo, patriotiškumo ir tautiškumo ugdymui, moralinių ir doro-vinių nuostatų stiprinimui, pagarbai Tautos gynybos ir ypač – Laisvės kovų istorijai. Šių vertybų skiepijimas vaikams ir jaunimui yra viena iš svarbiausių Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos veiklos programos nuostatų.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga jaunimo patriotinio ir tautinio ugdymo veikloje turi nemažą patirtį. Ji kasmet rengia po keletą masinių renginių, kuriuose dalyvauja moksleiviai, jaunieji šauliai, kariai. Istorijos mokytojams sistemiškai organizuojami seminarai tremties ir Laisvės kovų istorijos temomis.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga informuoja, kad yra pasirengusi bendradarbiauti su minimos Sutarties dalyviais svarbiame vaikų ir jaunimo patriotinės ir tautinės dvasios ugdyme. Tikimės abipusio supratimo ir vaisingo darbo.

Suvažiavimo delegatai džiaugiasi, kad prie kiekvienos Lietuvos mokyklos nuolat plevėsuoją Trispalvė Valstybės Vėliava, ir prašo Švietimo ir mokslo ministerijos testi tarpu kario nepriklausomos Lietuvos valstybės tradiciją – kiekvieną pirmadienį pamokas pradėti Lietuvos Himnu. Taip pat prašo Lietuvos televizijos ir radijo vadovybę kasdieninę ryto programą pradėti sugiedant V.Kudirkos „Tautišką giesmę“.

Dėl valstybės pagalbos teismuose

Nukentėjė nuo sovietų okupacijos asmenys, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, netekę vilties, kad apžvelgiamojoje ateityje Vyriausybė pradės tarpvalstybines derybas su Rusijos Federacija dėl okupacijos žalos atlyginimo, patys pradėjo tekti privačius ieškinius teismams, asmeniškai siekdami patirtos žalos atlyginimo. Tačiau ir šiuo atveju valstybė palieka savo piliečius vienui vienus prieš Rusijos Federacijos ar tarptautinių teismų biurokratinę galią. Ieškinį teikėjams būtinai reikalinga valstybės juridinė ir piniginė pagalba, užtikrinsianti piliečių galimybes per teismus siekti savo teisėtų lūkesčių į teisinią žalos atlyginimą realizavimo.

Suvažiavimas kreipiasi į LR Vyriausybę, ragindamas sukurti valstybinę tarnybą, kuri tektų juridinę ir piniginę pagalbą nukentėjusiems nuo sovietų okupacijos asmenims – buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniam arba juų artimiesiems, teikiantiems ieškinius Lietuvos ir užsienio teismams dėl okupacijos žalos atlyginimo.

Jei tokios tarnybos šiuo metu sukurti neįmanoma, Vyriausybė turėtų šį darbą pavesti vienai iš dabar esančių ministerijų ar valstybės įstaigų.

Dėl teisingumo, laisvės ir demokratijos

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos XV suvažiavimas pažymi, kad viena iš svarbiausių sajungos programos nuostatų yra istorinio teisingumo siekimas. Daug kartų esame pabrėžę, kad komunistinių režimų nusikalstamai žmoniškumui ir žmonijai yra ne mažesni, bet didesni už nacių nusikalstamus aukų skaičiais, teroro trukme, akiplėšišku melu bei veidmainyste. Abu totalitarinių režimų vienodai verti visuotinio pasmerkimo ir realių bausmių budeliams.

Iki šiol pasmerkti ir nubausti tik nacių nusikaltelėliai. Tikimės, kad jau atėjo metas, kai teisingumo ranka palies ir komunistinius nusikaltelius. Briuselyje Europos Sajungos lygiu prasidėjo vieša diskusija dėl abiejų totalitarinių režimų – nacių ir komunistų vienodo vertinimo.

Suvažiavimas sveikina prasidėjusią diskusiją ir dėkoja LR Seimo Užsienio reikalų bei Europos reikalų komisijoms, Teisingumo ir Užsienio reikalų ministerijų vadovams, LR Vyriausybei už drąsią iniciatyvą, privertusių Europos Komisiją pagaliau pradėti šią diskusiją.

Komunistinio teroro aukas – buvusius politinius kalinius ir tremtinius – nustebino ir nuvylė pirmuojuose svarstymuose ryškėjanti Europos Komisijos Teisingumo, laisvės ir saugumo direktorato konformistinė pozicija išvadas dėstyti taip, kad joms nepriestarautų Rusija ir Vakarų šalių komunistų partijos. Teisingumas, salygojamas konjunktūrų, – tai jau nėra teisingumas.

Raginame Lietuvos Respublikos delegaciją tvirtai laikytis savo nekomromisinės pozicijos ir visomis jėgomis ir priemonėmis siekti istorinio Teisingumo triumfo – komunistinių režimų nusikalstamų visuotino pasmerkimo.

Teisingumo ir laisvės laukia ir Tibeto tauta, kenčianti Kinijos komunistų terorą. Suvažiavimas reiškia brolišką solidarumą su Tibeto tauta ir ragina Lietuvos Respublikos vadovus nevykti į Pekino olimpiados iškilmes, taip pat ragina Lietuvos sportininkus olimpiečius svarstyti galimybę nedalyvauti žaidynėse ar kitaip išreišksti protestą prieš Kinijos valdžios represijas Tibete.

LPKTS XV suvažiavime išrinkti valdymo organai

LPKTS pirmininku išrinktas
Antanas LUKŠA

LPKTS valdyba:

1. Ona Aldona Tamošaitienė (Kaunas),
2. Edvardas Strončikas (Jurbarkas),
3. Vidmantas Palujanskas (Pakruojis),
4. Jūratė Marcinkevičienė (Kaunas),
5. Aniceta Grikšienė (Kuršėnai),
6. Birutė Kažemėkaitė (Marijampolė),
7. Vilija Jogminienė (Kauno r.),
8. Jurgis Endziulaitis (Klaipėda),
9. Vilhelm Haase (Šakiai),
10. Vincas Bliznikas (Utena),
11. Petras Musteikis (Vilnius),
12. Valerija Jokubauskienė (Šiauliai),
13. Vaidas Banys (Kėdainiai),
14. Algirdas Blažys (Panevėžys),
15. Juozas Stanėnas (Grigiškės),
16. Antanas Jočys (Kaunas),
17. Gediminas Uogintas (Vilnius),
18. Dalia Maciukevičienė (Prienai),
19. Pranas Pocius (Panevėžys),
20. Juozas Savickas (Kaunas).

LPKTS taryba:

1. Povilas Jakučionis (Vilnius),
2. Vincē Vaidevutė Margevičienė (Kaunas),
3. Jonas Cimbolaitis (Grigiškės),
4. Vera Macienė (Šilalė),
5. Jūratė Antulevičienė (Kaunas),
6. Antanas Gustainis (Domeikava),
7. Zenonas Čerkauskas (Klaipėda),
8. Aldona Česnienė (Pakruojis),
9. Ona Danutė Gricienė (Kaunas),
10. Vitas Buškevičius (Marijampolė),
11. Vladas Sungaila (Kaunas),
12. Arimantas Dragūnevičius (Kaunas),
13. Vanda Briedienė (Kaunas),
14. Gvidas Rutkauskas (Kauno r.),
15. Stasė Tamašauskienė (Alytus),
16. Sigutė Grigaitė (Varėna),
17. Aldona Dobrovolskienė (Grigiškės),
18. Audronė Malinauskienė (Kaunas),
19. Jonas Sakelis (Kaunas),
20. Kazimieras Beniulis (Kaunas),
21. Jonas Čeponis (Panevėžys),
22. Juozas Budreika (Marijampolė),
23. Klemensas Arlingevičius (Šiauliai),
24. Andrius Dručkus (Rokiškis),
25. Valentinas Kemėsis (Šiauliai).

Revizijos komisija:

1. Marytė Juozapaitė (Šiauliai),
2. Stasė Malinauskienė (Vilnius),
3. Dalia Kriščiūnienė (Marijampolė),
4. Evelina Adelė Ordienė (Domeikava),
5. Vaclovas Spraunis (Kaunas).

Etikos ir procedūrų komisija:

1. Mantas Ramoška (Kaunas),
2. Vanda Vertelkienė (Vilnius),
3. Edmundas Meineris (Zarasai),
4. Juozas Matulevičius (Marijampolė),
5. Irena Digrienė (Kaunas).

Liustracijos vadovas nenori šaudyti „žvirblių iš patrankų“

(atkelta iš 1 psl.)

Jis išgirdo komisijos narių skundus, kad jie, visuomenininkai, turi netik dirbtį Liustracijos komisijoje, bet ir atstovauti tą komisiją, kaip teisininkai, teismuose. O daugelis iš jų nėra teisininkai. Išskyrus šios komisijos „senbuvį“ Petrą Ragauską. Taigi nutarė Komisijos vadovu padaryti profesionalų teisininką. Tik kad visuomenė, pavaisinta mūsų teismų sistemos, jau seniai yra supratusi, kad teisininkas, aklai sekantis kodekso raidės, nesugebės priiminėti politiškai rizikingus sprendimus.

Skiriant komisijos vadovu A.Urmoną, kilo nedidelis triukšmelis dėl jo politinių pažiūrų. Dešinesiems nepatiko, kad jis sovietmečiu yra baigės Maskvos prokuratūros institutą ir Minsko aukštąjį milicijos mokyklą. Kairiesiems, matyt, nelabai skanu buvo išgirsti kitas kandidato biografijos aplinkybes: apie jo tėvą, kalintą lageryje, KGB persekiotą šeimą. Tačiau ir vieni, ir kiti šaudė tuščiais šoviniais. Atrodo, kad ne biografijos aplinkybės čia bus svarbiausios, o šiandien realiai egzistuojančios A.Urmono nuostatos. Jos, beje, aiškiai išdėstytos balandžio 17 d. „Lietuvos ryto“ straipsnyje „A.Urmonas raganų medžioti neketina“. Šiame straipsnyje jis aiškiai pasako, kad jam liustracija yra įdomi teisine, o ne politine prasme. Jam svarbu tai, kad vykdant liustraciją ne kartą buvo pažeista žmonių teisė į gynybą ir nekaltumo prezumpcija. Jo manymu, tik teismas „gali pripažinti žmogų kaltu“. Šito jis ir sieks. Tiesa, jis dar nėra susipažinęs su archyvinėmis KGB bylomis, nežino, ar jose yra rimtų įrodymų, kad žmonės buvo susiję su KGB. Juk žinome, kad tokiai „rimtų“ įrodymų tikrai nėra išlikę Lietuvoje. Greičiausiai belikę tik tokiai, su kuriais reikėtų paskirti dirbtį juvelyrą, o ne teisininką. Tik juvelyras iš likusių trupinelių galėtų ši bei tą sumeistrauti. Teisininkui tikriausiai nieko nepavyks. Juolab kad A.Urmonas taip ir sako interviu minimame laikraštyje: „Be to, vadinančių banginių bylos išvežtos į Rusiją, o iš Lietuvos pasilikusių likučių galima tik sukurti įvaizdį, kad vyksta liustracija“.

Pabaigai naujas Liustracijos komisijos pirmininkas pareiškia: „Tuo metu reikėtų priimti blaivius sprendimus, nebešaudyti žvirblių iš patrankų ir užsiimti rimtesnais darbais“.

Tokios yra naujosios Liustracijos komisijos pirmininko nuostatos, pradedant naują ir labai atsakingą darbą.

Belieka tikėtis, kad minimas A.Urmono nuostatos, nuskambėjusios žiniasklaidoje, netiksliai atspindi jo tikruosis ketinimus. Antraip belieka tik susitaikyti su tuo, kad liustracija Lietuvoje taip ir nebus vykdoma.

Ingrida VĖGELYTĖ

(atkelta iš 1 psl.)

Tėvynės sajungos ir LPKTS gretas papildžiusi Tautininkų sajunga, netoli moje ateityje ir – Lietuvos krikščionių demokratų partija sustiprins dešiniųjų jėgas. Prtingūsprendimų visada laukiame iš buvusių Sibiro gula- guose, užgrūdintų žmonių, kurie, visada būna teisingi."

Seimo nariai – Rimantas Dagys, prof. Arimantas Dumčius, Donatas Jankauskas buvusiems tremtiniams ir politiniams kaliniams padėkojo už jų pilietiškumo sampratą ir vertybės, kurios šiuos žmones lydi visą gyvenimą, ir už tai, kad savo veikla patraukia ir skatinia jaunimą. „Tik k o o r d i n u o d a m i veiksmus, eidami koja kojon pasieksime norimo rezultato,“ – tvirtino Seimo narys A.Dumčius.

TS PKTF pirminkė, Seimo narė Vincē Vaivedutė Margevičienė ragino nepamiršti likusiųjų amžino išalo žemėje ir kiekvienu atveju sprendžiant sudėtingas problemas pa- svarstyti, kaip būtų pasielgę jie. Lietuvos

esate ryškią šviesą skleidžiantys švyturiai, – sakė jis. – Skleiskite šviesą savo aplin- koje, nes švyturys turi didelę galia!

Seimo narys dr. Povilas Jakučionis, pasveikinės delegatus, priminė artėjančias svarbias datas ir jubilieus. Viena iš jų – LPKTS veiklos 20-metis. Jis paklausė: „Ar yra Lietuvoje bent viena organizacija, išsilaikiusi tiek metų, nuveikusi tiek daug prasmingų darbų ir nepraradusi savo idealų?“ Šių metų ge- gužė sukaks 60 metų nuo di- džiosios tremties, pavadintos

cijomis.“ P.Jakučionis komentavo pastarųjų savaičių politinius šalies įvykius ir kaip jie interpretuojami Seime. Tai – interpeliacijos Seimo pirmininkui V.Muntianui, Švietimo ir mokslo ministrės R.Žakaitienės atsistatydiniams. Pabrėžė, kad Seimo narių dėka nebuvo patvirtintos A.Valionio ir N.Steiblienės kandidatūros į Seimo pirmininko pavaduotojo vietą, Seimas atmetė nepasitikėjimą A.Kubiliumi. Tačiau nerimą kelia neobjektyvūs teismai, patvirtinantys seną taisykę: varnas varnui akies nekerta,

kai antrą kartą išteisinta K.Prunkienė, bet gali būti antrą kartą nuteistas A.Petrusevičius. Temidės sprendimo laukia ir V.Uspaskichas, tačiau jo „draugai“ kelia sur- muli – organizuoja mitingus darydami iš jo nekaltą kankinių. „Visa tai – suge- dusios moralės at- spindžiai kreivuose veidrodžiuose“, – sakė P. Jakučionis. Pasidžiaugta, kad į

chorų festivalis Kuršenuose, Jaunesnių kartos sąskrydžiai Kreivakiškyje, kraupių įvykių paminėjimas Skardupiuose, ir kiti. Tai gyvos patriotiškumą ugdančios pamokos jaunajai kartai. Vyksta par- tizanų Motinų pagerbimas – pritvirtinama prie paminklo lentelė su jrašu: „Cia ilsisi par- tizano Motina“. Ruosiamas memorialų bei paminklų par- tizanams nuotraukų albu- mas, tėsiamas partizanų kau- tynių vietų registravimas. Jau atliktas Tauro apygardos par- tizanų kovų bei veikimo vietovių fiksavimas ir per- keltas į topografinį žemėlapį. Vyksta žygiai partizanų kovų takais, puikiai vertina- mos konferencijos-semina- rai istorijos mokytojams bei mokiniams. Šie ir kiti darbai byloja, kad LPKTS veikla būtina. I ją kvieciama ir jaunoji karta.

LPKTS valdybos darbo ataskaitą už 2007 m. balandžio 21 d. – 2008 m. balandžio 19 d. laikotarpi perskaitė LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė Marcinkevičienė. Ji supažindino, kaip dirbo Fi- nansų, Socialinių reikalų, Pa- sippriėšinimo istorijos, Jaunesnių kartos, Ryšių su kitomis organizacijomis komite- tai, kalbėjo apie tai, kad at- naujinta žurnalo „Laisvės kovų archyvas“ leidyba, sek- mingai publikuojami buvusių tremtinii ir politinių kalinių prisiminimai. Pranešėja aptarė LPKTS narių veiklą TS PKT frakcijoje, kai ne kartą svarbūs klausimai buvo iš- spręsti kartu ir sekmingai. Vienas iš jų – aktyvus LPKTS Alytaus filialo dalyvavimas rinkimuose į LR Seimą Alytaus rajono rinkimų apygar- doje, kai buvo iškelta Kęstu- cilio Cilinskio kandidatūra.

Suvažiavimui atsiskaitė Revizijos komisija (V.Sprau- nis). Kalbėjo kandidatai į LPKTS pirmininko postą: Petras Musteikis, dr.Vanda Briedienė ir Gediminas Uogintas.

Suvažiavime antrai kandidacijai išrinktas LPKTS pir- mininkas – Antanas Lukša, LPKTS valdyba, taryba, Revi- zijos ir Etikos bei procedūrų komisijos. (Skelbiama „Tremtinieje“).

Diskusijose dalyvavo – A.Janukonienė, V.Jogminienė, M.Babonas, dim. kpt. K.Giedraitis, V.V.Margevičienė, A.Semaška ir kiti. Priimtos rezoliucijos: „Dėl valstybės pa- galbos teismuose“, „Dėl tei- singumo, laisvės ir demokra- tijos“, „Dėl jaunimo patriotiš- kumo ir pilietiškumo ugdy- mo“ (skelbiamos „Tremtinieje“) ir kiti dokumentai.

„Tremtinio“ inf.

Lukiškių aikštėje iškils „Laisvės“ paminklas

(atkelta iš 1 psl.)

LPKTS siūlyme „Laisvės“ paminklas, Lukiškių aikštė, priešais ją esantys KGB rūmai, kurie turėtų būti perda- ryti į didesnį ir įspūdingesnį sovietinio genocido aukų muziejų, bei dar keletas ob- jektų turėtų būti sujungti į vinentą memorialinį eduka- cinį kompleksą ar ansamblį. Šis memorialinis ansamblis būtų skirtas parodyti tikruo- sius kovos už Lietuvos laisvę mastus, pagerbti Lietuvos partizanus, politinius kalinius ir tremtinius bei jamžinti visų kartų Lietuvos kovotojų už Laisvę žygdarbius.

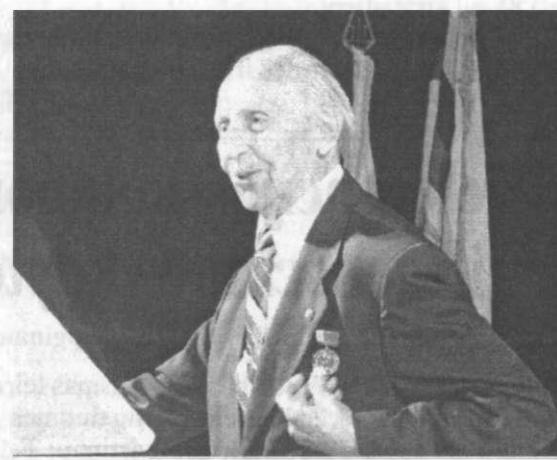
Deja, iš to, ką šiandien ga- lima pamatyti Taikomosios dailės muziejuje bei interne- te, nesusidaro įspūdis, kad būtų atsižvelgta į LPKTS viziją. Tiesa, Lukiškes lyg ir ketina- ma paversti reprezentacine valstybės aikštę, kaip ir siulė prof. Vytautas Landsbergis. Žiniasklaida skelbia esą „at- naujinus aikštę po ja planuo- jama įrengti požeminę auto- mobilų stovėjimo aikštę, o pačioje aikštėje turėtų vykti iškilminges ceremonijos, prie paminklo per šventes valsty- bės vadovai ir svečiai dėtų vai- nikus ir gėles žuvusiems kovo- se už Tėvynės laisvę“.

Interneto dienraštis www.delfi.lt paskelbė skaitytojų apklausą dėl pateiktų projektų. Pasak „Delfi“, skaitytojai Vilniaus Lukiškių aikštėje norėtų matyti ant spirale apsvijusio aukšto pagrindo užkeltą angelą (projektas Nr. 2) arba Baltijos kelią simbo- lizuojančią už rankų susikibusių žmonių eilę (projektas Nr. 22). Šie du simbolio „Laisvė“ projektais surinko daugiausiai „Delfi“ skaitytojų balsų.

Balandžio 9 d. „Delfi“ paskel- tame maketu nuotraukų konkurse daugiausiai skaitytojų balsų (1352, arba 18 proc.) surinko 2-uoju numeriu pažymėtas maketas. Nuo jo ne daug atsiliko (1293, arba 17 proc.) maketas Nr. 22. Iš viso savo nuomonę apie konkursių pateiktus projektus parei- škė 7449 skaitytojai. Kol vyks- ta tikrasis konkursas, projek- tu autoriai neskelbiami.

Lukiškių aikštė sutvarkytų ir paminklą pastatyti ketina- ma iki Lietuvos vardo pam- nėjimo tūkstantmečio iškili- mių, tai yra 2009 metų.

Ingrida VĖGELYTĖ

Publicistas Vilius Bražėnas padėkojo už ju- biliejaus proga ieteiktą LPKTS pirmojo laipsnio žymenį „Už nuopelnus Lietuvai“

Nuotaiką praskaidrino LPKTS Kauno filialo buvusių tremtiniių ir politinių kalinių choras „Ilgės“ (vad. B.Paulavičienė)

tautininkų sajungos vardu su- važiavimo delegatus pasvei- kino TS tautininkų frakcijos pirmininkas Gintaras Songaila, LLKS prezidiumo pirmi- ninkas dim. plk. Jonas Čepo- nis, „Vilnijos“ draugijos pir- mininkas Kazimieras Garšva, Lietuvos Sajūdžio tarybos pir- mininkas Rytas Kupčinskas, Kauno miesto savivaldybės meras Andrius Kupčinskas, Kauno miesto tarybos narys Raimondas Kaminskas ir kiti. Ovacijų bangą sukėlė išeivijos lietuvių, žurnalistų, rašy- tojo, politologo Viliaus Bra- žėno mintys. „Jūs – buvę po- litiniai kaliniai ir tremtiniai,

„Vesna“. Pakvietė tinkamai paminėti šią skaudžią sukaktį. Jau septintą kartą LPKTS jaunesnių kartos komite- tas sukvies jaunimą ir vyresnius žmones į sąskrydį, šiemet įvyksiantį Raudondvaryje. Vėl skambės Laisvės dainos Ariogaloje, Dubysos slėnyje, ir Tauragėje dainų šventės „Leiskit į Tėvynę“ metu. Bus surengtos išvykos partizanų kovų takais, šventinami pa- minklai ir kiti prasmingi ren- giniai. Gerai, kad esame stip- rūs ir veiklūs, nes daugiau bendraujame su savivaldybėmis, mokyklomis, kariuome- ne ir patriotinėmis organiza-

priekj juda komunizmo nusi- kaltimų pasmerkimo eiga.

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša savo pranešime prisiminė steigiamajį LPKTS suvažiavimą, įvykusį 1988 m. rugpjūčio 26 d. Kauno sporto halėje. „Šią garbingą sukaktį minėsime rugpjūčio 30 dieną. Pakviesime savo narius į LPKTS konferenciją Kauno įgulos karininkų ramovėje, – sakė A.Lukša. LPKTS pirmi- ninkas paragino skyrius ir fi- lialus per metus organizuoti nors po vieną renginį savo mieste ar apskritijoje ir patei- kė pavyzdžių: Kalniškės mū- šio minėjimas, Šv. Cecilio

Įvykiai, komentarai

Šimtas „princesės“ dienų

Ukrainos premjerė Julija Tymošenko, šalininkų ir prieš vadinaama „oranžine princese“, atšventė ministrės pirmininkės poste buvimo šimtadienį. Ta proga pagrindinėje Kijevuje esantys „Ukrainos namai“ buvo apdengti baltu audeklu su J. Tymošenko portretais.

Per šimtą dienų energingoji Julija Tymošenko daug dėmesio skyrė ryšiams su visuomene, ir ne tik su savo elektoratu, bet ir su priešiška nusiteikusiais Viktoro Janukovičiaus „Regionų partijos“ nariais. Jau daugelis pripažista, kad ministrės pirmininkės temperamentas, jos charizma duoda teigiamų rezultatų formuojant Ukrainos piliečių nuomonę. Pastarosiomis dienomis visa Ukrainos žiniasklaida, politinis elitas, Julijos Tymošenko „jubiliejui“ skyrė daugiau dėmesio nei balandžio 1 dieną įvykusiam JAV prezidento Dž. Bušo vizitui.

J. Tymošenko ir jos vardu pavadinio bloko priešrinkinių programų vadinasi „Ukrainos proveržis“. Proveržis iš tiesų įvyko. Apklaidos rodo, kad J. Tymošenko reitingai auga kaip ant milių. Sociologų nuomone, jei prezidento rinkimai vyktų dabar, tai nė iš tol negalėtų pasipriešinti postmokinistas V. Janukovičius ir netgi dabartinis prezidentas Viktoras Juščenka. J. Tymošenko jėga išaugo Ukrainos rytiniame ir pietiniame regionuose, kur iki šiol buvo ypač stiprios regionininkų pozicijos. Kalbėti apie Vakarų Ukrainą, kur politinės ir tautinės nuotaikos buvo reiškiamos net gūdžiausias sovietiniai metais, net neverta. Juliją Tymošenko lydere laiko ir daugelis centrinių Ukrainos gyventojų. Prie premjerės populiarumo kilimo daug prisidėjo jos sprendimas visiems buvusio Taupomojo banko indėlinin-

kams išmokėti kompensaciją – po 1000 grivinų (10 Ukrainos grivinų – 4,4096 Lt). Nors tai nedideli pinigai, bet Ukrainos gyventojams – nemaža pasipirtis, ypač šalies provincijoje. Tuo J. Tymošenko užkariavo kelių milijonų Ukrainos gyventojų protą ir širdį. Be abejonės, tai didelė „oranžinės princesės“ pergalė. Ir ji – ne vienintelė. Vien tai, kad J. Tymošenko pastangomis Ukraina tapo Pasaulio prekybos organizacijos nare, žymiai pagyvino ekonomikos plėtrą. Be to, tapusi PPO nare Ukraina suaktyvino derybas su Europos Sajunga dėl ekonominės integracijos. Numatomos didelės permanentos agropramoniniame sektoriuje. Premjerė užtikrino, kad jau šiemet bus pasiekta iki šiol negirdėtas grūdinių kultūrų derlius – 50 mln. tonų. Iš šešėlio išstraukiama vis daugiau nelegalių įmonių. Net aukštū Rusijos pareigūnai pripažista, kad Ukrainoje pastatytos užkardos kontrabandai, todėl išaugo valstybės biudžeto iplaukos – mokesčių iš muitinės rinkliavos. Ne be J. Tymošenko pastangų kur kas skaidresnis gamtinių duju tiekimas. Premjerė išsiderėjo, kad šiemet Rusija Ukrainai tiektų dujas po 179,5 JAV dolerio už 1000 kub. metrų. Tai gerokai mažesnė kaina nei kitoms Europos valstybėms. Visi šie pasiekimai labai reikšmingi, nes jie iškilo iš ankstesnių vyriausybų chaotiskos netvarkos ir visuotinės korupcijos griuvėsių.

I tokius „oranžinės princesės“ pasiekimus skausmingai reaguoja buvęs premjeras V. Janukovičius ir jo ministrų. „Regionų partijos“ viršūnės Julijos Tymošenko pergalę vadina tik takine. Esą neišvengiamai augančios kainos netrukus privers atsikvošeti J. Tymošenko šalininkus ir gerbėjus.

Jonas BALNIKAS

Prisipažino melavę

Balandžio 16 d. „Lietuvos rytas“ Nr. 85 (5250) pagaliau prisipažino skaitojojams skleidęs neteisingą informaciją apie Algirdą Petrusvičių ir išspausdino savo platinto melo paneigimą:

„2006 m. rugsėjo 30 d. laikraštyje „Lietuvos rytas“ Nr. 224 (4791), laikraščio korespondentės Birutės Vyšniauskaitės straipsnyje „Ginkladirbysturėjo tvirtą užnugarį“, paskleistos žinios: „...ginklus projektavę bei gaminęs A. Petrusvičius teisėsaugininkams šiaisiai metais įkliuva kartu su bendražygiai J. Zajančkauskai. Tyrėjai išsiaiškino, kad ginklus jie pardavinėjo Klaipėdos ir Kauno nusikaltelių gaujoms...“, „... 1997 m. po sprogimo sa-

vo name nusišovęs V. Grybauskas, buvęs Krašto apsaugos ministerijos Antrojo departamento pareigūnas J. Zajančkauskas ir A. Petrusvičius buvo suplanavę ir įvykdę ne vieną išpuoli. 1995-aisiais jie susprogdino Garliavos gyventojo Juozo Poderio namą, o po metų kėsinosi nužudyti žinomą Kauno chirurgą, Kovo 11-Osios Akto signataro Egidijaus Klumbio tévą Leoną Klumbį...“, „Prokurorai neabejoja: J. Abromavičius nužudymą 1997 metais suplanavo ir įvykdę kauniečiai Jonas Zajančkauskas, Vladas Grybauskas, Algirdas Petrusvičius...“ yra tikrovės neatitinkanti informacija“, – rašoma „Lietuvos rytė“.

„Tremtinio“ inf.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja:
1 mėn. – 5,60 Lt, 3 mėn. – 16,80 Lt, 6 mėn. – 33,60 Lt.
Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,40 Lt.
„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Sveikiname

90-ojo Jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusį Kengyro lajerio politinį kalini, sukiliimo dalyvį Vladą VALIUŠAITI. Linkime sveikatos, stiprybės ir Aukščiausiojo palaimos.

Kengyriečiai

*Pro Tavo pirštus, Viešpatie,
Kaip smiltys srūva laikas.
Pro Tavo pirštus, Viešpatie,
Jis bėga kaip vanduo...*

Nuoširdžiai sveikiname buvusį ilgametį LPKTS Jonavos filialo pirmininką, Norilsko Vytį, karį savanorių Antaną GABUŽI, gegužės 6 d. švęstantį 80-ąjį gimtadienį. Linkime sveikatos ir Dievo palaimos.

LPKTS Jonavos filialas

* * *

Garbingo Jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname karį savanori, buvusį politinį kalini ir tremtinį Adomą DANILAITI, balandžio 29 d. švęstantį 85-ąjį gimtadienį.

Linkime ir toliau sėkmingai dirbtis siekiant šviesenės Tėvynės ateities, stiprius sveikatos, išvermės ir Dievo palaimos.

LPKTS Kuršėnų filialas

Preferencijos kolaborantams ir genocido vykdytojams

18-aisiais Nepriklausomybės metais neapginamos partizanų teisės

KGB papulkininkis V. Vasiliauskas ir KGB agentė M. Žukaitienė-Aleksaitė, 1953 m. sausio 2 d. dalyvavę nužudant mano tévelį Joną ir mano dédę Antaną, 2004 metais buvo nužudoti 6 ir 5 metams ir atleisti nuo bausmės, o aš pripažinta civiline ieškove. Už partizanų bunkerio parodymą prieš operaciją M. Žukaitienė-Aleksaitė gavo 2000 rub., o V. Vasiliauskas, kaip tiesioginis nusikalstomas veikos vykdytojas, pats asmeniškai nužudęs vieną partizaną, vėliau gavo 500 rub. premiją.

Baudžiamosios bylos nagrinėjimas truko 5 metus ir 1 mėnesį, o civilinės – 3 metus ir 1 mėnesį. Tai 8 metų ir 2 mėnesiai. Šios bylos eiga liudija, kaip sunkiai šiandien Lietuvoje suvokiama pasipriešinimo okupacijai prasmė ne tik teisinių, bet ir istorinių, politinių, moralinių vertibių skalėje.

Kauno apygardos teismas savo nuosprendžiu, pagal BPK 109 str. numatytą nuostatą, jog civilinės ieškinys baudžiamojuje byloj kaltinamajam sprendžiamas kartu, ieškinio nesvarssto, o permata kitam teismų maratonui. Kauno apygardos teismo teisėjai A. Burdulis ir B. Bobrel civilinė ieškinij atmeta nurodydami, kad „nagrinėjant ši ieškinį taikytinos normos, kurios egzistavo teisinių santykų atsirašimo metu“, tai yra okupacinių laikų sovietinės normos, ir nurodo, kad nusikaltimas atliktas „1953.01.02, kai LR Konstitucija negaliojo“. 2007 m. birželio mėn. 20 d. Lietuvos apeliacinius teismas Kauno apygardos teismo sprendimą pakeitė, patenkindamas mano ieškinį iš dalies. V. Vasiliauskas ir M. Žukaitienė tai apskundė.

2008 m. balandžio 7 d. buvau pakviesi į Aukščiausiojo teismo posėdį. Teismo posėdžio pradžioje kolegijos pirmininkas Z. Levickis pasakė, kad pirmiausia pasisakys kasatorių pusė, o po to – kita pusė. Taip pat pasakė, kad bus galima pasakyti replikas.

Teismas teiravosi mano identifikacių duomenų, aš atsistojusiu juos patvirtinau. Teismo posėdyje kolegijos pirmininkas nepaaiškino, kad aš, nukentėjusioji, negalėsiu kalbėti. Kyla klausimas, kodėl aš išvis buvau kviečiama į posėdį. Po advokatų kalbų, nors ir prašiau leisti pasisakyti, taip pat ir replikuoti, bet man, nukentėjusiai, nužudyto ir išniekinto partizano dukteriai, neleido.

Abu kasatorių advokatai dėstė absurdus, šmeižikiškus argumentus, į kuriuos negalėjau reaguoti. Tai dar vienas moralinis smūgis man. Vienas teisėjas klausė mano advokato, kiek kartą aš buvau susitikusi su savo téveliu ir kokie liudininkai (nurodant pvardes) tai paliudijo. Apskritai nesuprantama tokio klausimo esmė. Mano advokatas į tokį klausimą negalėjo atsakyti.

Ko man neleido pasakyti?

Per okupaciją veikė Lietuvos teisė. 1940 metų Lietuvos okupacija nereiškė veikusią teisinių normų – „civilinių įstatymų“, kurie numatė žalos atlyginimą, negaliojimą. Pavyzdžiu, 644 str. numato, kad civilinei žalai senaties néra, netgi jei baudžiamajam nusikaltimui suėjo senatis. 667 str. numatė asmeninio įželdimo ir orumo institutų beimaterialinį atlyginimą už jo pažidimus. Dabartinis Lietuvos BPK 109 str. moralinės arba materialinės žalos ieškinio pateikimo galimumą numato be išlygų, nesieja su kokiomis nors sąlygomis ar nusikaltimų rūšimis. Tai yra nacionalinės teisės prerogatyva.

Pusinė bausmė. Man padaryta žala sekā iš baudžiamojos nusikaltimo. Atmetus galimybę atlyginti žalą iš konkretių kaltujų, nustatytų įsiteisėjusių teismo nuosprendžiu, reikštų, kad tik pusė nusikaltimo baudžiamą, o antroji pusė – nebaudžiamą. Tai neatitinka logikos, BPK įvardintų protingumo ir teisingumo principų. (keliamas į 6 psl.)

Kas vargo neragavo, laimės nepajus...

Pasakojimas apie buvusį politinį kalinių, tremtinį Adomą Danilaitį

Namo, kuriame gyvena Adomas Danilaitis, duris atveria pats šeimininkas. Žilas, maloniai besišypsantis ir svetingas. Pakviečia mus į vidų. Buves politinis kalinas ir tremtinys sutinka mintimis grįžti į tuos laikus, kai jis, dar jaunas vaikinukas iš Šiaulių, anksti netekės tėvų, užaugęs Šiaulių vaikų namuose, aktyviai įsitraukė į kovą už Lietuvos nepriklausomybę.

Šeimininkas lėtai dėliojo žodžius, gaivino prisiminimus. Mažą staleli padengė tūlaičių reliktijos – nuotraukos, eilėraščiai, paties A. Danilaičio užrašytis prisiminimai, apdovanojimai...

Kiekvienas laimės obelį pats turi pasodinti

“Naudokitės viskuo, tik nelieskite vaisių nuo šio medžio, – sakė Dievas Adomui ir Ievai. Šie nepaklausė, todėl buvo išvaryti iš Rojaus į Žemę. Žemėje Dievas suteikė žmogui gyvybę, sielą, protą, visišką laisvę ir įsakė būti jos šeimininku”. Žmogus užmiršo Dievo žodžius ir ēmė dažnai pažeisti žmogiškumo ribas. Taip atsikito ir tuomet, kai 1940 m. Lietuva atsidūrė istorijos kryžkelėje, – sakė buvęs politinis kalinas ir tremtinys Adomas Danilaitis.

Šiauliaičiui Adomui Danilaičiui tuo metu buvo tik septyniolika. Jo krūtinėje plakė karšta širdis, o akys matė aplinkui tiek daug gamtos grožio... Jaunuolis jį pastebėjo, mokėjo džiaugtis... Džiugesys liejosi eilėmis:

*...Lankoj purienas kalbina upeliš,
O gražuočia žaidžia, šypsos išdidžiai.
Joms dainele groja muzikantas žalias,
O žalioji žeme, šviečia tau dangus!*

(A. Danilaitis “O gimtoji žeme!”)

Gėri vis dažniau drumstė blogis, neleisdamas ramiai gyventi. Kova tarp gėrio ir blogio aštėjo. Galingas milžinas iš Rytų Jėuko, išpynė Lietuvą į Sovietų sąjungos sudėtį. Adomas Danilaitis mąstė, kaip jam nebūti sunkiu akmeniu ant Lietuvos kelio. Ieskota išeitis buvo rasta – nuspręsta kovoti už savo šalies laisvę ir nepriklausomybę.

1941 metų birželis. Tremtis. Šiaulių geležinkelio stotyje tikras pragaras. I gyvulinis vagonas be perstojo buvo grūdami žmonės. Vaikai, seneliai, moterys prašė vandens troškuliui numalšinti, meldėsi, verkė. Adomas Danilaitis stovėjo, žiūrėjo ir nieko negalėjo pakeisti. Tik ašaros, skausmas draskė jaunuolio širdį, o mintyse buvo vienintelė malda: “Dieve, padėk jiem, palengvink jų kančias!”

1941 m. birželio 22-oji. Antrojo pasaulinio karo aidai pasiekė Lietuvą. Drebėjo žemė, aptemo dangus, liepsnosė skendėjo Šiauliai... Viena okupantų valdžia buvo pakeista kita. Netrukus, 1942 metais, buvo įkurta Lietuvos Laisvės Armija. Vos sulaukęs devyniolikos, Adomas Danilaitis – šios organizacijos narys, tikės šviesia Lietuvos ateitimis. Kaip šios organizacijos narys buvo pakviestas į popietę, kurioje dalyvavo visa Šiaulių miesto “grietinėlė”. Kai žodži suteikė Adomui, jaunuolis padeklamavo satyrinį eilėraštį. Už tai kitą dieną buvo suimtas, tardytas ir “bananu pavaišintas”. Po paros paleido namo.

1944 m. vokiečiai traukėsi iš Lietuvos. Artėjo sovietų armija. Dvidešimt vienerių metų Adomas Danilai-

tis tapo generolo Povilo Plechavičiaus Vietinės rinktinės kariu savanoriu. Tai metais jis pirmą kartą užsivilko karievo uniformą ir su ginklu rankoje prisiekė ginti Lietuvos laisvę. Deja, netrukus gen. P. Plechavičiaus karinis štabas buvo išvaikytas, Adomas Danilaitis pasitraukė į LLA pogrindį. A. Danilaitis prisiminė, kaip kartą netoli Tytuvėnų jį sulaikė pafrontės žvalgyba. Nusivedė į karių štabą ir nuodugnai iškamantinėjo: kur eina, iš kur, kokiu tikslu. Iščiuipinėjo visą, net batų padus nupléšė, grasingo sušaudyti. Kadangi jaunuolis buvo vaikiškos išvaizdos, didelių įtarimų nesukėlė ir buvo paleistas.

Mokydamasis Šiaulių mokytoju seminarijoje A. Danilaitis tėsė pogrindžio veiklą 1944-ųjų spalį A. Danilaitis parašė parodiją SSRS himnui, po pusmečio atlikdamas jam pavestą užduotį buvo išduotas ir tardytas. Pasak jo, ir atsidūrės kalėjime be darbo nesėdėjo: vertė daineles, pereiliuodavo savaip. Viena jų padėjo Adomui Danilaičiui pasiilginti kalnio dienas:

Jeigu Stalinas norėtų

Pasikartி ant šakos,

Pasikartὶ jam padėtū

Jau bent pusē Lietuvos...

Už šį kūrinį gavo “neblogą honora” – penkias paras karcerio. “Ne-kaltą” dainelę prisegė prie bylos. Vėl nauji tardymai, tik iš kartą Adomas Danilaitis atsidūrė Vilniuje, Lukiskėse. Pasak jo, čia buvo ne pyragai: nemigo naktys, verksmai, aimanas. Kasnakt po tardymo į kameras žmonės grįždavo sudažyti, kruvini, kitus įnešdavo be sąmonės. Adomui Danilaičiui tada buvo tik dvidešimt dvejų.

Apie kankinimus ir nuosprendį

1946-ųjų gegužė. Teismas. Adomas Danilaitis sėdėjo surakintas ir laukė nuosprendžio.

Pagaliau karinis tribunolas paskelbė: 10 metų kalėjimo ir 5 metai be teisių. Kalinas buvo sugrąžintas į kalėjimą ir laukę, kada bus vežamas į nuolatinę bausmės atlikimo vietą. Išgirdės karinio tribunolo nuosprendį, savo skausmą išsakė taip:

Štai aš pasmerktas kalinas.

Baisus man nuosprendis rašytas:

Kad tapsiu vergu amžinai,

Kad Lietuvos nebematysi...

Bausmės vieta

Pirmais lagerio kolona – Archangelo sritis, Velskas. Čia beveik dvejus metus A. Danilaitis dirbo plytinėje, vėliau pateko į Kazanę (Totorių autonominė respublika), ten tiesė geležinkelį. Pasak A. Danilaičio, kiekvienu mėnesį geležinkelio tiesimo darbus pradėdavo apie 500 žmonių. Juos prižiūrėdavo kareiviai ir šunys. Per mėnesį nuo alinančio darbo, bado mirdavo beveik 400 žmonių. I mirusiųjų vieta atveždavo naujus kalinius.

Kareiviai ir šunys politinius kalinius saugodavo ne tik dieną, bet ir naktį. Pabėgti iš lagerio nebuvę jokių galimybų, nes teritoriją juosė trijų metrų aukščio betono tvora, ant jos – dar 1,5 metro vielos tvora, kuria daž-

nai tekėdavo elektros srovė. Įrengti keturi stebėjimo bokštai, iš kurių buvo akylai stebima aplinka ir kalinių. Jie dirbdavapo 12 valandų, miegodavo tik šešias valandas. “Dirbančio žmogaus maisto norma priklausydavo nuo atlikto darbo, – pasakojo A. Danilaitis, – už sunkų darbą per parą kiekvienas gaudavome 600 g prastos duonos, 200 g košės ir pusę litro sriubos, po 5 g sviesto ir cukraus. Sriuba buvo verda ma iš supuvusių maisto atliekų. Išvargusiam ir kankinamam žmogui tokio maisto neužtekdavo. Ten geriau šerė gyvulius, negu maitino žmones.”

Kaip maitino, tokią ir medicinos pagalbą teikė. Lageryje buvo pastatėlis, kurį politiniai kalinių vadino medicinos punktu. Jie į medikus kreipdavosi tik būtiniausiu atveju. Pagrindinis vaistas čia buvo jodas. Jei kas skusdavosi galvos skausmu, medicinos darbuotoja galvą patepdavo jodu ir ligonis privalėjo pasveikti. Retkarčiais duodavo vieną kitą tabletę karščiu malšinti. Tik smarkiai karščiuojantiesiems tą dieną leisdavo nedirbtis ir likti lageryje.

Politiniai kalinių per metus gaudavo tik du siuntinėlius. Kartu su politiniais, lageryje bausmę atliko ir žmogžudžiai. Pastarieji smurtaudavo prieš politinius kalinius, atimdavo maistą, siuntinius, tačiau skystis negalėjo, nes įskundus niekas nekreipė dėmesio.

Lagerio vargai pamažu baigėsi, prasidėjo tremtis.

Tremties vergai ir vargai

Adomas Danilaitis buvo ištremtas į Karagandą. To, ką ten uždirbdavo, neužteko. “Pamačiau, kad ten gyvenantys lietuvių vaikų ne-mokėjo lietuviškai skaityti, rašyti. Adomas Danilaitis kreipėsi į dzūką Joną Grigą, kad jis leistų įkurti neoficialią lietuvišką mokyklę. Kartą per savaitę, sekmedienais, į ją rinkdavosi lietuvių tremtinių vaikai. A. Danilaitis juos mokė lietuviško žodžio ir rašto, Lietuvos istorijos, geografijos, nepaliko nuošaly ir tikybos.

Po Stalino mirties prasidėjo politinis atsilimas. 1957 m. netikėtai baigėsi tremtis, ir Adomui Danilaičiui leido grįžti į tévynę.

Sirdis kaip paukštė veržesi į Lietuvą...

Traukinys sustojo Vilniaus geležinkelio stotyje. Tačiau Lietuvos Adomo Danilaičio niekas nelaukė. Tėvų ir artimųjų šalia nebuvó. Kur eiti? Kur prisilausti? Kur praleisti naktį?

Laikinai prisiglaudė Kazlų Rūdoje. Priėmė geri žmonės Radzevičiai. Jų dukte Janina, dar būdama gimnazistė, organizavò susirašinėjimą su lietuvių politiniais kalinių.

Radzevičių dėka Adomas Danilaitis buvo įdarbintas Antalieptės vaikų namuose. Ten susipažino su būsimąja žmona.

Gyvenimas Kuršėnuose

Su žmona persikėlė į Kuršėnus, kur gyvena jau 51 metus ir save vadina kuršeniečiu. Žmona – mokytoja. Atvykusi į Kuršėnus ji įsidarbino Kuršėnų vaikų namuose, o Adomovėl niekur nepriėmė. Per malonę jam pavyko įsidarbinti šaltkalvių Pavenčių cukraus fabrike. Šioje įmonėje prabėgo darbingiausis 25 jo gyvenimo metai. Gyvendamas Kuršėnuose baigė Šiaulių politechnikumą, īgijo civilinės pramonės statybos techniko specialybę, užaugino dvi dukteris. Tačiau saugumas nepaliko jo ramybėje. Visą laiką buvo persekojamas.

1983 m. išėjo į užtarnautą poilsį, tačiau be darbo savo gyvenimo neįsivaizdavo. Įsidarbino Kuršėnų tarybiame ūkyje dailininku apipavidalinčiu, vėliau – Kuršėnų vidurinėje mokykloje tikybos mokytoju. Tikybą dėstė į Pavenčių vidurinėje mokykloje bei Raudėnuose. Ir pats gilio žinias – studijavo Kauno katalikų teologijos fakulteto aukštėsnojoje katechetų mokykloje, kurią baigė 1995 metais.

Neužmirštama Adomui Danilaičiui buvo 1988 m. vasara, kai per Lietuvą nuviliui seniai girdėtas laisvės žodis, pirmieji mitingai Vilniuje, Kaune, Šiauliuose. Tik dabar, pasak buvusio politinio kalnio, jis pasijuto laisvas ir nepriklausomas. Nepanorėbūti tik stebėtoju ir matyti, kaip palengva iš sėstingo keliasi Lietuva. Negalejo sėdėti sudėjęs rankų, todėl aktyviai darbavosi ir padėjo Lietuvai būti vėl gražia...

Duoklė žuvusiesiems už Lietuvos laisvę

Atgimimo metais Kuršėnuose įkurtas Tremtinių klubas, išrinkta taryba. Pirmosios tarybos nariu buvo ir Adomas Danilaitis, vėliau jį išrinko pirmininko pavaduotoju. Adomas Danilaitis aktyviai įsitraukė į paieškas žmonių, žuvusiu už Lietuvos laisvę, rūpinosi jų palaikų perlaidojimui, paminklų statyba. “Tiems, kurių kaulus užpustė Sibiro pusynai, kurie amžiams pasiliko gulėti sventimoje žemėje, reikėjo statyti paminklą,” – pasakojo A. Danilaitis.

Kuršėnuose buvo nuspręsta pastatyti Kryžių tremtiniam, 1941–1953 m. genocido aukoms atminti. Tai daryti jam nebuvó sunku, nes Adomas Danilaitis – meniškos sielos žmogus. Netrukus sužinojome, ką simbolizuoją šalia kryžiaus išskobtos skulptūros. Kryžius ir Nukryžiuotasis – visų mūsų kančios ženklas, šalia įkomponuotos vaidilutės, laikančios ugnį – pagarba negrijusiesiems. Paminklo papédėje įrašas: “Kristau, palaimink tremtinius ir visus nekaltais žuvusiuosius už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.”

(keliamo į 7 psl.)

Užmiršti tremties puslapiai

Tėsinys.**Pradžia Nr. 9 (791)**

Apie tai daug gražių žodžių parašyta ir Atlanto chartijoje, kurią 1941 metų rugpjūtį pasirašė P. Ruzveltas bei V. Cerčilis, ir jau minėtoje Jaltos deklaracijoje. Tačiau ne iš gero gyvenimo pasirinkę savo sajungininku J. Stalini, Vakarai negalėjo jo prievertauti ar erzinti. Bičiulystės su juo pradžioje Vakarai dar bandė prieštarauti Baltijos kraštų aneksijai Teherane. F. Ruzveltas kulkai pageidavo, kad karui pasibaigus Baltijos kraštuoje įvyktų rinkimai – J. Stalinas tam pritarė...

o kas ne. Nedirbo nė viena tarptautinė komisija, nors buvo daug kalbama apie įvairias chartijas, taikos sutartis, deklaracijas. Tremtinių kančių kelai nusitešė per visą placiąją Rusiją...

Vokietija po karo greitai atsigavo. Per trumpą laiką atnaujino ne tik įvairių mokslių įstaigų darbą, bet ir išplėtė šnipinėjimo tinklą. Aišku, ne be Maskvos pagalbos. Vos stodamasi ant kojų VDR vyravusybė įkūrė Ekonominių ir mokslių tyrinėjimų institutą, kurio svarbiausias uždavinys buvo siužti žvalgus į Vakarus. Institute dirbė 200 žmonių ieškojo progos parodyt

ne, reikėjo turėti geriau kelis, bet gerus agentus, nes HVA buvo manoma, kad jei šnipui prieinami keli skirtingi informacijos šaltiniai, tai dar nereiškia, kad jis labai naudinges. Geriau turėti vieną agentą ten, kur neprieina niekas.

Amerikiečių žurnalistams Šiutas sakė: „Mes niekada nesistengėme veikti globaliniu mastu ir tai mūsų didžiausias pasiekimas. Mes nesistengėme sekti amerikiečių jų pačių žemėje, nors, žinoma, turėjome ten kelis savo žmones. Pagrindinės mūsų jėgos buvo sukeltos Vokietijoje ir Vakaru Europoje.“ Tokią teoriją pagimdė būtinumas.

Midas URBONAVIČIUS

Medvilnės plantacijų belaisviai

Dabar šnipų aprangą galima nusipirkti „blusų turguje“ (Fli market)

Haris Šiutas

Bet vėliau visi nusiraminė, susitaikė su mintimi, kad visa Rytų Europa yra ypatingoje SSRS interesu zonoje. Juo labiau Vakarų lyderiams nerūpejo „mažiukų“, gyvenančių kažkur prie Baltijos, likimas, nors tiems „mažiukams“ Atlanto chartija patiko, daugelis jų taispažadais patikejo, deja...

Todėl veltui ieškotume Lietuvos, Latvijos ar Estijos vardo tų trijų istorinėmis vadinių konferencijų sprendimuose – jų ten néra. Bet tai nereiškia, kad šie sprendimai neturėjo įtakos mūsų valstybės likimui. Visi neteisėti užkariautojų veiksmai, atvirai pasakius, mažai ką jaudino. Tuo po karo kiekviena šalis turėjo užtektinai savų rūpesčių: reikėjo atstatyti sugriautus miestus, fabrikus, žemės ūki, suteikioti žmonėms medicinę pagalbą, sudaryti palankias gyvenimo sąlygas. Politikuoti, o juo labiau vertinti, kaip elgiasi su viena ar kita tauta tie, kurie tapo šio karo nugalėtojais, pasaulio visuomenė nenorėjo. Pasitrukė į šalį ir tik stebėjo, kas vyksta užkariautojų valdose. Ji nesivėlė į jokius ginčus ir diskusijas. Nebuvo jokių vienijamų tautinių judėjimų, niekas nebandė nurodinėti, kas galima,

savo sugebėjimus, ir ji netrukus atsirado. Kada sovietų daliniai nuslopino darbininkų maištą Rytų Berlyne, gyventojai ėmė bėgti į VFR. Hario Šiuto pirmtakai pasiuntė su bėgančiais žmonėmis dešimtį šnipų. Jie turėjo užduotį prasiskverbtį kuo arčiau valdžios, kur priimami strateginiai sprendimai.

Mažytis institutas greitai peraugo į „Švietimo štabą“, t.y. Hauptverwaltung Aufklärung (HVA), kuriame buvo tikru šnipinėjimo meistrų. Haris Šiutas ir jo kolegos šios profesijos subtilybų mokė vis naujus žmones. Šiuto nuomo-

ją išstremti vokiečių tautybės žmonės, tarp jų – artimas jo gimnazitis, – buvo nutarta pabandyti jį išlaisvinti. Iš pradžių buvo pajungti diplomatiniai kanalai, o vėliau užverbuoti keli Pakistano žvalgybos agentai. Turint omenyje, kad iki 1953 metų sieną su Afganistanu buvo mažai saugoma, galima buvo pabandyti tremtinius pversti per Pendžo upę, o ten per Pakistaną toliau į Vakarus.

Azijos tremtiniais sudomėjo ne tik Vokietija, bet ir kelios Rytų šalys. Mat tarp jų buvo ne tik aukštostas kvalifikacijos darbininkų, bet ir įtakinę asmenų, net rašytojų. Tačiau igvendinti tokį planą nepavyko. Tie patys vokiečių žvalgai bijojo tarptautinio skandalo. Toks neryžtingumas privėdė prie to, kad HVA ketinimai buvo atskleisti.

I pasieny su Afganistanu atvyko sustiprintas specialusis karinis dalinys, o tremtiniai Vachšo slėnyje visai netek'o laisvės. Kiekvienam rajone atsirado komendantas su dideliu būriu kariškių, tremtiniai turėjo du tris kartus per savaitę registruotis, juos nuolat sekė KGB darbuotojai.

(Bus daugiau)

Preferencijos

kolaborantams

ir genocido vykdytojams

(aikesta iš 4 psl.)

Konstitucinės principas. 2006 m. rugpjūčio 19 d. Konstitucinio Teismo nutarime pasakyta: „...būtinumas atlyginti asmeniui padarytą materialinę ir moralinę žalą yra konstitucinės principas (Konstitucinio Teismo 1997 m. sausio 20 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai).“ Tai yra absolitus principas, imperatyvinė norma.

Rusijos ar V. Vasiliausko ir M. Žukaitienės kaltė? Kadangi V. Vasiliauskas iš Rusijos gauna solidžią pensiją, reiškiančią jo okupacinės veiklos pripažinimą, tai jis asmeniškai galėtų ir kreiptis į Rusiją, kaip į savo duondavį nuo 1950 metų iki šiol, dėl jam priteisiaimo žalos kompensavimo už ištikimą ir kruviną darbą specialiosioms tarnyboms. Rusija, kadangi ten dar gyva sena čekistinė dvasia ir tvarka, niekada nei vienam – nukentėjusiam ar aukai – konceptualiai neatlygino ir nesirengia atlyginti, vertindama tai kaip teisėtą veiką. Visai kitaip Rusijai gali atrodyti nuolankiai ištikimo KGB papulkiniukio V. Vasiliausko asmeninis papildomas pagalbos prašymas dėl jam priteistos sumos atlyginimo. Užuominą dėl kreipimosi į Rusiją reiškia cinišką kolaborantų teisių gynimą, gelbstint genocido vykdytojo, nusikalstelio „kailį“.

Nuteistųjų asmenybės. Ne kartą sakiau ir norėjau tai pareikšti teisme (deja, teismas man to neleido) – jeigu V. Vasiliauskas parodytų ir padėtų surasti nužudytių kūnus, kadangi pagal tuometines konkretės savo funkcines ir pareigybines nuostatas jis tai privailejo atlitti (surašęs nužudytiųjų kūnų atpažinimo aktą, turėjo tuos kūnus užkasti), tuo mete įvertinčiai kaip žmogaus atgailą, jaunystės klaidą ir atsisakyti pretenzių jam. Jo elgesys teismo posėdžiu metu, didžiavimasis kolaborantinėmis nuostatomis liudija, kad jis rūpinasi ne savo garbe, o savo materialiniais interesais, nes, jeigu atskleistų savo nusikalstimus, prarastų Maskvos mokamą pensiją, kaip sulaužęs KGB duotą priesaiką. Kauno apygardos teisme V. Vasiliauskas darė tokius pareiškimus: „Dvidešimt penkerius savo sąmoningo gyvenimo metus aš atidaviau darbui saugumo organuose“. Apie stribų veiksmus prieš partizanus: „Jie ryžtingai juos persekiavavo, drąsiai stodavo į kovą su teroristais ir juos

nugalėdavo“. Stribus vadino „liaudies gynėjais“, o partizanus – „teroristais“, „banditais“, „baltais“ (stribus „liaudies gynėjais“ jis vadino 12 kartu, partizanus „teroristais“ – 13 kartu). Partizanų čekistinėje karienėje naikinimo operacijoje 1953 m. sausio 2 d., jo žodžiais, jų grupė „veikė neperžengdama būtinosis ginties ribų“. Taip gali kalbėti tik čekistas iki kaulų smegenų.

Tai priimu kaip tolimesnį V. Vasiliausko vykdomą įželdinėjimą, moralinį niekinimą. Ir svarbiausia, kad tai kalbėta apie visą partizaninį judėjimą ir Lietuvos teisme, kurio teisėjai tai nejvertino ir leido taip eligis.

Teigiu, kad jie man padarė moralinę žalą ne tik 1953 metų veika, bet ir tebedaro žalą šiandieniniu atviru visų pasipriešinimo dalyvių niekinimu ir tuo pačiu mano artimų žeminimui, o skirtos bausmės jiems – nė motais, jie laiko save didvyriais.

Sis ieskinys yra neelinis, Lietuvos teisineje praktikoje pirmas. Lietuvos apeliacinio teismo argumentai reiškia pamatuotą konceptualų okupuotoje Lietuvoje veikusios nusikalstamos KGB organizacijos konkrečių pareigūnų ir kolaborantų individualų įvertinimą, jų niekingą naikinamą nusikalstamą veikimą, pasipriešinimo dalyvių, taip pat ir visos tautos, laisvės aspiracijų visapusiską įprasmėnį, kompleksinį bei sisteminį teisinių, moralinių, politinių ir istorinių apibūdinimą, kaip ženklu praeicių, dabarciai ir ateicių.

Atsižvelgiant į tai, kad kalbu apie mano artimų žmonių nužudymus, mano eliminavimas iš proceso reiškia, kad šis, kartu istorinis, moralinis procesas atlitas formaliai, atmestinai, nesidomint nukenčiusios argumentais. Tai vertinu kaip teismo nekorektiškumą, istorinių aplinkybių neįvertinimą, angažuotumą, mano teisių pažeidimą ir partizanų gynimo paniekinimą. Kartu tai reiškia ir balandžio 28 d. laukiama sprendimo fikciją, ir sovietų kolaborantų 18-aisias nepriklausomybės metais gynimą. Beje, palikus galioti Kauno apygardos teismo nutartis, man, nužudytiųjų dukterei ir dukteręciai, teks sumokėti 1000 litų KGB agentei M. Žukaitienei teismo išlaidų.

Martina AŠTRAUSKAITĖ-BIKULIČIENĖ

2008 m. balandžio 25 d.

Tremtinys

Nr. 16 (798)

(atkelta iš 5 psl.)

A.Danilaitis daug prisidėjo 1989 m. atstatant paminklą prie buvusio Kuršėnų jaunimo centro. "Atkurti paminklą sumanė Kuršėnų Sajūdžio grupė. Tuo daugiausia rūpinosi P.Andriuškevičius, R.Fabijonavičius bei kiti. Paminklas atkurtas pagal išlikusias nuotraukas", – rodė nuotraukas ir pasakojo buvęs politinis priekalnys. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, didžiausias A.Danilaičio atlirkas darbas – Kuršėnuose, ant Ventos kranto 1991 m. suprojektuotas ir pastatytas paminklas žuvusių partizanų atminimui. Lėšas paminklo statybai aukojo visi – eiliniai kuršeniečiai, įmonių ir organizacijų vadovai.

Skelbimai

Balandžio 26 d. (šeštadienį) Kauno įgulos karininkų ramoje įvyks LLKS partizanų ataskaitinis suvažiavimas. 10 val. šv. Mišios Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje. **11.30 val.** suvažiavimo pradžia. Maloniai kviečiame dalyvauti LLKS narius. Turėkite nario pažymėjimą.

Balandžio 27 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos universiteto Jūrų technikos fakulteto salėje (Bijūnų g. 17) įvyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos Klaipėdos filialo ataskaitinė konferencija – susirinkimas. Su savimi turėti nario pažymėjimą. Bus galima sumokėti nario mokesčių ir užsiņu numeruoti „Tremtinį“. Registracija nuo 14 val.

Balandžio 30 d. (trečiadienį) 17 val. Vilniaus Salomėjos Nėries gimnazijos (Vilniaus g. 32) aktų salėje įvyks Vilniaus sajūdininkų susirinkimas. Dalyvaus monsinjorius A. Svarinskas, Lietuvos Sajūdžio tarybos pirmininkas R. Kupčinskas, Lietuvos Sajūdžio Vilniaus sk. tarybos pirmininkas L. Kerosierius, Lietuvos Sajūdžio Vilniaus sk. tarybos narys G. Adamaitis ir kt.

Registracija nuo 16 val.

Kino filmo „Kai aš buvau partizanas“ premjera

Gegužės 5 d. (pirmadienį) 17 val. Kaune, kino teatre „Romuva“, režisierius Vytautas V.Landsbergis kartu su kūrybine grupe pristatys savo naujausią filmą „Kai aš buvau partizanas“.

Šeštą dalių vaidybinio filmo „Kai aš buvau partizanas“ (studija „A. Propos“) scenarijaus autorius ir režisierius V.V.Landsbergis, operatorius Audrius Kemežys; vaidina: Algimantas Masiulis, Rūta Staliliūnaitė, Gediminas Storpirštis, Birutė Mar (Marcinkevičiūtė), Marius Jampolskis, Sergejus Jovaiša.

Kino seansai vyks gegužės 5–6 dienomis 17 ir 19 val. Kviečiame apsilankytis.

Gegužės 5 d. (pirmadienį) 16 val. Lietuvos kariuomenės Kauno įgulos karininkų ramovėje (A.Mickevičiaus g. 19, Kaune) LPKTS Kauno filialas kviečia į koncertą Motinos dienai paminėti. Dainuos Vytautas Šiškauskas, sveikins LR Seimo narė V.V.Margevičienė.

Gegužės 5 d. (pirmadienį) 19 val. Motinos dienos proga Klaipėdos Kristaus Karaliaus bažnyčioje (Bokštų g. 10) bus aukojamos Šv.Mišios už žuvusias, mirusias ir gyvas Motinas, buvusias partizanes, politines kalines ir tremtines. Po Šv. Mišių bažnyčioje koncertuos buvusių tremtinų ir politinių kalinių mišrus choras „Atminties gaida“ ir kiti atlikėjai. Kviečiame dalyvauti.

SL289

Redaktorė: Jolita Navickienė
Redakcija: Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Tremtinys

Kas vargo neragavo, laimės nepajus...

"Kaip galėjome nestatyti tokio paminklo? – retoriškai klausė Adomas Danilaitis. – Juk ir Kuršėnuose buvo niekinami partizanai, jų kūnai išmėtyti turgaus aikštėje, o po kelių dienų sumesti į prie Ventos iškastas ir kalkių pripildytas duobes." Vieta paminklui parinkta ne atsitiktinai – netoli Ventos, kur trūnija nekalta žmonių kaulai. Paminklą kuršeniečiai pastatė 1993 m., toje vietoje, kur pagal liudininkų parodymus, 1945–1952 m. buvo užkasantai žuvusių partizanų kūnai. Tų pačių metų liepos 9-ąją paminklą pašventino. Jame įra-

šta: "Jie paaukojo savo gyvybę už Lietuvos laisvę".

Buvusio politinio kalnio paminėti darbai – ne vienintelai. Laisvalaikiu A.Danilaitis rašo eiléraščius. Išleido knygelę, net 14 metų dainavo LPKTS Kuršėnų filialo chore "Tremties varpai".

Adomas Danilaitis, tiek iškentėjės, pats sodino laimės obelį, todėl ir patenkintas sa-vo gyvenimu.

Viktorija SABALIAUSKAITĖ, Gretė VAIČIULYTĖ, Šiaulių r. Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazijos moksleivės

Užjauciamė

Dėl skaudžios netekties, mirus maestro

Antanui Paulavičiui,

Lietuvos buvusių tremtinų ir politinių kalinių chorų vadovai ir choristai, respublikinės dainų šventės „Leiskit į Tėvynę“ dalyviai reiškia giliau užuojaudžia žmonai Bronei ir sūnumis.

Keliaukime!

Saremos sala, Tatinas; Ryga. Gegužės 1–3 d. Kaina – 345 litai.

Lurdas (Šveicarija, Italija, Monakas). Gegužės 9–21 d., liepos 19–31 d. Kaina – 1890 litų.

Turizmo agentūra "Titano vartai", A.Jakšto 9–14, Vilnius. Tel./faksas: (8 5) 212 7579, tel. (8 5) 212 7575, 8 610 15 704; info@titanovaartai.lt.

Savaitgalio išvyka

Balandžio 26 d. Sudervė, Dūkštų lėžuolynas ir Kernavės piliakalniai. Kaina – 49 litai.

Gegužės 3 d. Vilniaus apylinkių ikikrikščioniškos šventvietės ir aukurai: Vilnius, Čekoniškės, Šilėnai, Verkiai, Sabališkės, Nemenčinė. Kaina – 45 litai.

Gegužės 11 d. Burbiškių tulpių šventė: Kryžių kalnas, Šeduva, Raudondvaris, Šiauliai. Kaina – 66 litai.

Turizmo agentūra "Titano vartai", A.Jakšto 9–14, Vilnius. Tel./faksas (8 5) 212 7579, 212 7575, mob. 8 610 15 704; info@titanovaartai.lt.

Dėmesio!

Kitas "Tremtinio" numeris išeis gegužės 9 dieną.

ILSEKITES RAMYBEJE

Simonas Tautvaiša
1929–2008

Gimė Joniškio r. Spirakių k. ūkininkų šeimoje. Mokėsi Joniškio gimnazijoje. Anksti netekės tėvo, padėjo motinai ūkininkauti. 1946 m. tapo aktyviu partizanu ryšininku ir rėmėju. 1949 m. šeima ištremta į Irkutsko sr. Tuluno rajoną. Tremtieji suorganizavo pasipriešinimo grupelę. 1950 m. gruodį grupė buvo išaiškinta, dalyvai areštoti ir nuteisti 10 m. laisvės atėmimo ir 5 m. be teisių. Simonas kalėjo Intos lageryje, dirbo anglies kasyklose. 1955 m. paleistas iš lagerio grįžo pas artimuosiuos. 1958 m. visa šeima grįžo į Lietuvą be teisės gyventi gimtuosiuose namuose. Apsigydė gretimame Pakruojo rajone. Simonas laikinai išvyko dirbti į Latviją. Grįžo 1962 m., vedė ir apsigydė Šiauliuse. Dirbo mechanizacijos valdyboje. Užaugino dukterį Simoną. Atkūrus nepriklausomybę buvo aktyvus atkurtos Prisikėlimo partizanų apygardos narys, taip pat LPKTS Joniškio filialo narys. Daug prisidėjo įamžinant žuvusių partizanų atminimą.

Palaidotas Šiaulių Ginkūnų kapinių partizanų memoriale. Nuoširdžiai užjaučiame dukterį Simoną, seserį Nijolę ir broliją Vytautą.

LPKTS Joniškio filialas
Atkurtą Prisikėlimo apygardą

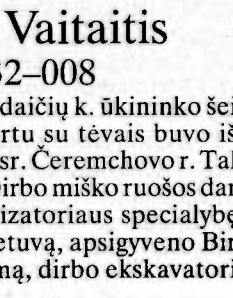
Stasys Ulevskis

1927–2008

Kuomet 1955 metais Vorkutos politiniai kaliniai surakintomis rankomis sukipto prieš komunizmą ir jo vergovinę santvarką, Stasys, kuriam buvo belikę kalėti nepilni dveji metai, tapo 7 šachtos Vorkutoje streiko–sukilimo komiteto pirminku. Komitetas privertė Vorkutos lagerių administraciją panaikinti sargasbos bokšteliuose ginkluotą sargybą, atverti lagerių vartus. Jovadovuojami kaliniai pasiekė, kad į darbą nebeteko eiti užamiems sargybinii su vilkšniais. 1964 m. dalyvavo SSRS antikomunistų saskrydyje Klaipėdoje, pogrindyste. Marijampolės ir Vilkaviškio rajonuose platinio Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos leidinį „Varpas“. Atgimimo metu jis visur buvo pirmose eilėse.

Nuoširdžiai užjaučiame gimines ir artimuosius.

Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga „Varpo“ redakcija

Jonas Vaitaitis

1932–2008

Gimė Biržų r. Padaičių k. ūkininko šeimoje. 1948 m. kartu su tėvais buvo ištremtas į Irkutsko sr. Čeremchovo r. Talnikų gyvenvietę. Dirbo miško ruošos darbus, įgijo mechanizatorius specialybę. 1958 m. grįžo į Lietuvą, apsigydė Biržuose, sukūrė šeimą, dirbo ekskavatoriukų, vairuotoju.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, brolij ir artimuosius.

LPKTS Biržų filialas

Stefanija Šiaulytė-Birbaliéné

1922–2008

Gimė Kusiu k., Šilalės valsč., Tauragnės aps. Šeimoje augo keturi vaikai. Vyriausias sūnus Jonas partizanavo, Stefanija tapo ryšininkė. 1946 m. buvo areštota, tardyta Vainuto, Tauragnės, Šilėnų kalėjimui, tačiau pritrūkus įrodymų buvo paleista.

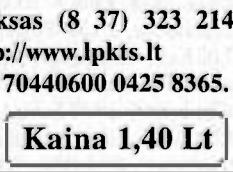
Ištekėjusi už bendraminčio gyveno tame pat kaime, išaugino šeimą. Buvo LPKTS Šilalės filialo narė.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus, gimines ir artimuosius.

LPKTS Šilalės filialas

Kviečiame į talką!

Balandžio 26 d. (šeštadienį) 10 val. tvarkysime Ginkūnų kapinėse tremtinų kapus. Kviečiame aktyviai dalyvauti visi čia palaidotųjų artimuosius bei užsiėmusiuosius vietas kaupti. Parūpintime žvyro ir juodžemio.

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankračiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internte: http://www.lpkts.lt
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3830. Užs. Nr. Kaina 1,40 Lt